

คำวินิจฉัยของ นายสุธี สุทธิสมบูรณ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๔/๒๕๔๕

วันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๔๕

เรื่อง พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๕ มาตรา ๓๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่

ศาลจังหวัดลำพูนส่งคำร้องของนายสังจา สุริยกุล ณ อยุรยา จำเลยในคดีอาญาหมายเลขคำที่ ๑๓๗๕/๒๕๔๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๓๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๔๒ หรือไม่ และพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๓๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ และมาตรา ๕๐ หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้อง พนักงานอัยการจังหวัดลำพูน เป็นโจทก์ฟ้องนายสังจา สุริยกุล ณ อยุรยา เป็นจำเลย ในความผิดฐานมีสุรากลั่นและสุราแช่ไว้ในครอบครอง ซึ่งเป็นสุราที่รู้ว่าทำขึ้นโดยฝ่าฝืนต่อกฎหมาย คือ (๑) มีสุรากลั่นชนิดบรรจุขวด ขนาด ๑๘๗ มิลลิลิตร ติดฉลากยี่ห้อตราห้าล้านสุราไทย จำนวน ๑๔ ขวด รวมปริมาณน้ำสุรากลั่น ๒.๕๒๕ ลิตร เป็นสุรากลั่นที่จำเลยทำขึ้นโดยไม่ได้รับใบอนุญาต ฝ่าฝืนมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๔๓ (๒) มีสุราแช่ชนิดบรรจุขวด ขนาด ๗๑๐ มิลลิลิตร ต่อขวด จำนวน ๑๐ ขวด รวมปริมาณน้ำสุราแช่ ๗.๑๐๐ ลิตร เป็นสุราแช่ที่จำเลยรู้ว่าทำขึ้นโดยไม่ได้รับใบอนุญาต ฝ่าฝืนมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๔๓ เหตุเกิดที่ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๕ การกระทำของจำเลยเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๔ มาตรา ๕ มาตรา ๓๒ และมาตรา ๔๕ พระราชบัญญัติสุรา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๔ มาตรา ๖ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๑ พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๒๖ มาตรา ๔ ขอให้ลงโทษจำเลยตามกฎหมาย

จำเลยให้การปฏิเสธฟ้องของโจทก์ และได้แย้งบทบัญญัติของพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๕ มาตรา ๓๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๒ มาตรา ๔๒ มาตรา ๔๖ มาตรา ๕๐ มาตรา ๗๘ มาตรา ๘๔ และมาตรา ๘๗ ขอให้ส่งข้อโต้แย้งของจำเลยให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๕๖ ว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ มาตรา ๕๐ มาตรา ๗๖ มาตรา ๗๘ และมาตรา ๘๔ ส่วนประเด็นอื่นผู้ร้องไม่ได้กล่าวอ้างว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญอย่างไร และไม่ได้บรรยายหรือระบุเรื่องอันเป็นเหตุให้ต้องใช้สิทธิ ขอให้จริงหรือพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องและระบุความประสงค์ จะให้ศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการอย่างไร พร้อมทั้งเหตุผลสนับสนุนโดยชัดแจ้ง ไม่เป็นไปตามข้อกำหนด ศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๕ (๓) และ (๔) จึงมิได้วินิจฉัย ข้อโต้แย้งอื่น ๆ ของผู้ร้อง

ในชั้นการพิจารณาของศาลจังหวัดลำพูน เมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๗ จำเลยยื่นคำร้องว่า คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๖/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๕๖ ไม่เป็นไปตามข้อกำหนด ศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑ และศาลรัฐธรรมนูญยังมิได้วินิจฉัย ตามข้อโต้แย้งของจำเลยที่ว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๗๒ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๔๒ มาตรา ๔๖ มาตรา ๕๐ หรือไม่ และพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๗๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ มาตรา ๔๖ และมาตรา ๕๐ หรือไม่ จึงขอให้ใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา อีกครั้งหนึ่ง

ผู้ร้องยื่นคำชี้แจงครั้งที่สอง ได้แย้งพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๗๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ดังต่อไปนี้

๑. ผู้ร้องเป็นนักวิจัยและเป็นผู้อำนวยการสถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาชนบท ผู้ร้องได้รับทุนอุดหนุน การวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ โครงการศึกษาวิจัยการถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชนบท เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ในเขตจังหวัดชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด ผู้ร้องต้องทำงานวิจัย ตามสัญญารับทุนอุดหนุน คือ ถ่ายทอดเทคโนโลยี เรื่อง การผลิตสุรากลั่นจากมันสำปะหลัง การผลิตกระดาษ จากใบสับปะรด การเพาะเห็ดในถุงพลาสติกให้เกษตรกรและชาวบ้านในชนบท

๒. ผู้ร้องได้นำผลิตภัณฑ์ของผู้รับการถ่ายทอดตามโครงการศึกษาวิจัยร่วมแสดงในงานตลาดนัด นักวิจัยที่เทศบาลเมืองลำพูน โดยผู้ร้องได้ทดลองบรรจุผลิตภัณฑ์ ๒ ขนาด คือ สุรากลั่นบรรจุขวด ขนาด ๑๘๗ มิลลิลิตร ทดลองจำหน่าย ราคา ๘๐ บาท และไวน์กลั่นบรรจุขวด ขนาด ๗๑๐ มิลลิลิตร ทดลองจำหน่าย ราคา ๓๐๐ บาท

๓. เจ้าหน้าที่สรรพสามิตอำเภอเมืองลำพูนได้จับผู้ร้องในงานแสดงผลงานวิจัย เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๕ และพนักงานอัยการจังหวัดลำพูนได้ฟ้องผู้ร้องต่อศาลจังหวัดลำพูนดังกล่าวข้างต้น

๔. ผู้ร้องได้โต้แย้งบทบัญญัติของพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๓๒ ขัดต่อรัฐธรรมนูญหลายมาตรา และขอใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ส่งความเห็นของผู้ร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย และศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๔๖ แต่ผู้ร้องเห็นว่าคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าวไม่เป็นไปตามข้อกำหนดของศาลรัฐธรรมนูญฯ จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาวินิจฉัยข้อโต้แย้งของผู้ร้องอีกครั้ง ในประเด็นสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๒ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙ โดยผู้ร้องเห็นว่า เสรีภาพทางวิชาการ คือ การศึกษาอบรม การเรียนการสอน การวิจัย การเผยแพร่ผลงานวิจัยตามหลักวิชาการ ย่อมได้รับการคุ้มครอง ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมืองหรือศีลธรรมอันดี ผู้ร้องศึกษาที่มาของพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ พบว่า การดื่มกลั่นสุราเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น เพราะคนไทยทำการผลิตสุราเพื่อเป็นยารักษาโรคและเลี้ยงทหาร และเสียภษีสุราตั้งแต่ครั้งกรุงสุโขทัย และกรุงศรีอยุธยา พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ เป็นกฎหมายที่จำกัดสิทธิและเสรีภาพและก่อปัญหาให้มีการผูกขาด ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหลายมาตรา ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ กรณีพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๓๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ๓ กลุ่มมาตรา คือ กลุ่มที่หนึ่ง มาตรา ๔๒ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙ กลุ่มที่สอง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙ และกลุ่มที่สาม ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙

ประเด็นข้อโต้แย้งของจำเลยดังกล่าว ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๔๖ ว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ มาตรา ๕๐ มาตรา ๗๖ มาตรา ๗๘ และมาตรา ๘๔ จึงมีประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยรวมสองประเด็น คือ ประเด็นที่หนึ่ง พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๓๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๔๒ หรือไม่ และประเด็นที่สอง พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๓๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ และมาตรา ๕๐ หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๔๒ มาตรา ๔๖ และมาตรา ๕๐ บัญญัติไว้ ดังนี้

มาตรา ๒๖ “การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้”

มาตรา ๒๗ “สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้โดยชัดแจ้ง โดยปริยาย หรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ย่อมได้รับความคุ้มครอง และผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐ โดยตรงในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมายและการตีความกฎหมายทั้งปวง”

มาตรา ๒๘ “บุคคลย่อมอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน

บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้ สามารถบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ เพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้”

มาตรา ๒๙ “การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้ และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้

กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปและไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย

บทบัญญัติวรรคหนึ่งและวรรคสองให้นำมาใช้บังคับกับกฎหมายหรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วย โดยอนุโลม”

มาตรา ๔๒ “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในทางวิชาการ

การศึกษาอบรม การเรียนการสอน การวิจัย และการเผยแพร่งานวิจัยตามหลักวิชาการ ย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมืองหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน”

มาตรา ๔๖ “บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมย่อมมีสิทธิอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะหรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ และมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

มาตรา ๕๐ “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพ และการแข่งขัน โดยเสรีอย่างเป็นธรรม

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติ แห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศ การคุ้มครอง ประชาชนในด้านสาธารณสุข การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การจัดระเบียบ การประกอบอาชีพ การคุ้มครองผู้บริโภค การผังเมือง การรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม สวัสดิภาพของประชาชน หรือเพื่อป้องกันการผูกขาด หรือการจัดความไม่เป็นธรรมในการแข่งขัน”

พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๑๒ บัญญัติไว้ ดังนี้

มาตรา ๕ “ห้ามมิให้ผู้ใดทำสุรา หรือมีภาชนะหรือเครื่องกลั่นสำหรับทำสุราไว้ในครอบครอง เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากอธิบดี

การออกใบอนุญาตให้ทำสุราสำหรับใช้ในบ้านเรือน ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง”

มาตรา ๑๒ “ผู้ใดซื้อ หรือมีไว้ในครอบครอง ซึ่งสุราที่รู้ว่าทำขึ้นโดยฝ่าฝืนมาตรา ๕ มีความผิด ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท แต่ถ้าสุรานั้นเป็นสุรากลั่นมีปริมาณต่ำกว่าหนึ่งลิตร หรือเป็นสุราแช่ มีปริมาณต่ำกว่าสิบลิตร ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองร้อยบาท”

พิจารณาแล้ว เห็นว่า

ประเด็นที่หนึ่ง รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้บุคคลมีเสรีภาพทางวิชาการ เพื่อส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศของการศึกษาค้นคว้าและวิจัยอย่างกว้างขวาง แต่เสรีภาพทางวิชาการ ดังกล่าว ย่อมมีข้อจำกัดภายใต้บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๒ วรรคสอง ทั้งนี้เท่าที่ไม่ขัดต่อ หน้าที่ของพลเมืองหรือศีลธรรมอันดี และเสรีภาพทางวิชาการต้องอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ ซึ่งให้อำนาจรัฐสภาตรากฎหมาย เพื่อจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ได้เท่าที่จำเป็น แต่จะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพมิได้ พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ บัญญัติห้ามทำสุราหรือมีภาชนะสำหรับทำสุราไว้ในครอบครอง เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจาก

อธิบดีกรมสรรพสามิต และมาตรา ๓๒ กำหนดบทลงโทษผู้ฝ่าฝืนมาตรา ๕ ดังกล่าว มาตรา ๕ ของพระราชบัญญัติสุราฯ ที่ห้ามทำสุรา หรือมีภาชนะหรือเครื่องกลั่นสำหรับทำสุราไว้ในครอบครองต้องขออนุญาตจากอธิบดีกรมสรรพสามิตก่อน หากฝ่าฝืนต้องได้รับโทษตามกฎหมายนั้น เป็นบทบัญญัติของกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อควบคุมการทำสุรา หรือครอบครองภาชนะหรือเครื่องกลั่นสำหรับทำสุรา โดยให้ขออนุญาตจากเจ้าหน้าที่ของรัฐก่อน เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเท่าที่จำเป็น มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง มาตรา ๕ และมาตรา ๓๒ ของพระราชบัญญัติสุราฯ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕

ส่วนประเด็น มาตรา ๕ และมาตรา ๓๒ ของพระราชบัญญัติสุราฯ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๒ หรือไม่ เห็นว่า การตรากฎหมายห้ามมิให้ทำสุรา หรือมีภาชนะหรือเครื่องกลั่นสำหรับทำสุราไว้ในครอบครอง เว้นแต่จะได้รับอนุญาตก่อน มีความมุ่งหมายเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน จัดระเบียบการประกอบอาชีพการทำสุรา และคุ้มครองผู้บริโภคสุรา เพื่อประโยชน์ในการควบคุมการทำสุรา และเป็นมาตรการที่รัฐหารายได้จากการเก็บภาษีสุรา เพื่อเป็นรายได้ของรัฐใช้พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ บทบัญญัติดังกล่าวมิได้ห้าม การศึกษา การวิจัย เกี่ยวกับการทำสุรา หรือมีภาชนะหรือเครื่องกลั่นสำหรับทำสุราไว้ในครอบครอง เพียงแต่ต้องขออนุญาตให้ถูกต้องตามที่กฎหมายบัญญัติ ประกอบกับในสัญญารับประกันอุดหนุนการวิจัยมีข้อตกลงระบุไว้ให้ผู้รับทุนต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อกำหนด ซึ่งเกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการ นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๒ วรรคสอง ได้บัญญัติคุ้มครองเสรีภาพในทางวิชาการเท่าที่ไม่ขัดต่อหน้าที่พลเมือง หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การทำสุรา หรือมีภาชนะหรือเครื่องกลั่นสำหรับทำสุราไว้ในครอบครอง โดยไม่ขออนุญาตต่อเจ้าหน้าที่ตามที่กฎหมายบัญญัติ ย่อมขัดต่อหน้าที่พลเมืองหรือขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน เพราะการทำสุราไม่ว่าเพื่อบริโภคเองหรือเพื่อจำหน่าย ย่อมมีผลต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน เกิดปัญหาสังคม รัฐจึงต้องตรากฎหมายควบคุมการทำสุรา หรือมีภาชนะหรือเครื่องกลั่นสำหรับทำสุราไว้ในครอบครอง การขออนุญาตทำสุรา หรือมีภาชนะหรือเครื่องกลั่นสำหรับทำสุราไว้ในครอบครอง จึงเป็นหน้าที่ของพลเมืองทุกคนตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๗ คือ บุคคลมีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมาย บทบัญญัติมาตรา ๕ และมาตรา ๓๒ ของพระราชบัญญัติสุราฯ จึงไม่มีผลกระทบต่อเสรีภาพทางวิชาการตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๒ แต่อยู่ภายใต้กรอบการใช้เสรีภาพทางวิชาการตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๒ วรรคสอง

ส่วนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘ เป็นบทบัญญัติทั่วไปในเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและตามที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ เพื่อเป็นข้อพึงระวังสำหรับการใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร การใช้บังคับกฎหมายและการตีความกฎหมายทั้งปวง รวมทั้งการห้ามบุคคลอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของตนไปละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน ซึ่งการตราพระราชบัญญัติสุรา โดยห้ามทำสุรา หรือมีภานะหรือเครื่องกลั่นสำหรับทำสุราไว้ในครอบครอง เว้นแต่จะได้รับการอนุญาตจากอธิบดีกรมสรรพสามิต รวมทั้งกำหนดโทษผู้ฝ่าฝืนบทบัญญัติดังกล่าว เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อคุ้มครองสุขภาพอนามัยของประชาชน และจัดการรายได้จากการจำหน่ายสุราเพื่อนำมาใช้พัฒนาประเทศ มาตรการตามพระราชบัญญัติสุราฯ ดังกล่าว จึงมิได้กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ ดังนั้น พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๑๒ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘

ประเด็นที่สอง รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ รับรองสิทธิของชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ ขณะนี้ยังไม่มียกกฎหมายตราขึ้นใช้บังคับตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ อย่างไรก็ตาม แม้ยังไม่มียกกฎหมายบัญญัติรายละเอียดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ แต่พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๑๒ ที่บัญญัติห้ามมิให้ทำสุรา หรือมีภานะหรือเครื่องกลั่นสำหรับทำสุราไว้ในครอบครอง เว้นแต่จะได้รับการอนุญาตจากอธิบดีกรมสรรพสามิต และกำหนดโทษผู้ฝ่าฝืนไว้ นั้น บทบัญญัตินี้ได้ห้ามบุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมอนุรักษ์หรือฟื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ แต่ประการใด โดยเฉพาะการขออนุญาตเพื่อควบคุมการทำสุรา หรือมีภานะหรือเครื่องกลั่นสำหรับทำสุราไว้ในครอบครอง เป็นเหตุผลความจำเป็นและเป็นประโยชน์กับประชาชนเป็นส่วนรวม จึงไม่มีประเด็นที่พระราชบัญญัติสุราฯ มาตรา ๑๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ ส่วนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๐ วรรคหนึ่ง รับรองเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพ และการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม แต่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๐ วรรคสอง บัญญัติให้จำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งได้ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติของกฎหมายตามเงื่อนไข ที่รัฐธรรมนูญกำหนด รวมทั้งการรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การจัดระเบียบการประกอบอาชีพ การคุ้มครองผู้บริโภค ฯลฯ พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๑๒ เป็นบทกำหนดโทษผู้ฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับการทำสุรา หรือมีภานะหรือเครื่องกลั่นสำหรับทำสุราไว้ในครอบครอง จึงเป็นไปตามเงื่อนไขที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๐ วรรคสอง บัญญัติไว้

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๕ และ
มาตรา ๓๒ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ และ
มาตรา ๔๒ และพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๓๒ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๔๖ และมาตรา ๕๐

นายสุธี สุทธิสมบูรณ์
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ